

depression, low self-esteem, and PTSD. While counseling can help individual women affected by mental health issues, systemic change is necessary to achieve gender equity and reduce the physical and mental health issues that arise from all forms of gender inequality.

1. "Gender Equality and Empowerment - UN India". Retrieved 15 April 2018
2. Kugler, A. D.; Kumar, S (2017). "Preference for Boys, Family Size, and Educational Attainment in India". *Demography*. 54 (3): 835–859.
3. Muralidharan, K.; Prakash, N. (2017). "Cycling to school: increasing secondary school enrollment for girls in India". *American Economic Journal: Applied Economics*. 9 (3): 321–350.
4. Vindhya, U. (2016). "Quality of Women's Lives in India: Some Findings from Two Decades of Psychological Research on Gender". *Feminism & Psychology*. 17 (3): 337–356.
5. Chandrashekhar, Dr Mamta (2016). "Human Rights, Women and Violation". *Sex Ratio*.
6. "Convention for the Elimination of All forms of Discrimination against Women". *United Nations*. Retrieved 29 April 2014.
7. "India - Restoring the Sex-ratio Balance". *UNDP*. Retrieved 12 April 2014.
8. "Human Development Report for 2012". *United Nations Development Project*. Archived from the original on 3 January 2014. Retrieved 31 March 2014.
9. Kelly, O (2014). "Beyond the education silo? Tackling adolescent secondary education in rural India". *British Journal of Sociology of Education*. 35 (5): 731–752.
10. Bhattacharya (2013). "Gender inequality and the sex ratio in three emerging economies" (PDF). *Progress in Development Studies*. 13 (2): 117–133.
11. The Global Gender Gap Report 2013, World Economic Forum, Switzerland
12. Basu, S (2012). "Mental health concerns for Indian women". *Indian Journal of Gender Studies*. 19: 127–136.

Ірина Єремєєва

доцент кафедри
міжнародних відносин та туризму
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат історичних наук, доцент

ГЕНДЕРНИЙ ЧИННИК У ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНОЇ МИРОТВОРЧОСТІ

Одним із завдань сучасної світової політики є необхідність інтегрування гендерних складових до міжнародних процесів пов'язаних із конфліктами, що виникають на глобальному та регіональному рівнях. ООН підтвердила свою прихильність щодо залучення жінок до вирішення питань миру та безпеки, націленість на зусилля щодо запобігання насиллю в умовах конфліктів Резолюцією Ради Безпеки 1325 «Жінки, мир, безпека» [1]. З прийняттям резолюції питання щодо жінок та збройних конфліктів були внесені до політичного порядку денного Ради Безпеки ООН, на яку покладений обов'язок щодо дотримання міжнародного миру та безпеки.

Резолюція 1325 визначає чотири гендерних напрямки сучасної зовнішньої та оборонної політики. Першим напрямком є участь – повна та рівноправна участь на усіх рівнях прийняття рішень, включно з мирними перемовинами. Другий напрямок визначений як запобігання конфліктам та передбачає врахування гендерної проблематики та участь жінок у запобіганні виникненню та поширенню збройних конфліктів, усунення їх першопричин, зокрема необхідність роззброєння. Третій напрямок – захист – передбачає дотримання прав та потреб жінок та дівчат в умовах конфліктів та по їх закінченню, застосування регіональних та міжнародних конвенцій та права. Четвертий напрямок складають поняття допомога та відновлення, що розкриваються через доступ до послуг у сфері охорони здоров'я та психологічної допомоги травмованим під час конфлікту особам.

В контексті одного із ключових напрямків – запобігання конфліктам Резолюція 1325 представляє жінок, як учасників, що відіграють активну роль в питаннях миру та безпеки [1], а саме – в запобіганні та розв'язанні міжнародних конфліктів та постконфліктному відновленні, але на практиці жінки часто виключаються із таких процесів. За даними Council on Foreign Relations з 1992 по 2019 рр. всього 13% жінок було залучено до мирних переговорів, а посередниками із урегулювання конфліктів виступили лише 6% жінок [3].

Незважаючи на такі низькі статистичні показники, експерти відзначають тенденцію до зростання активності жінок у миротворчих процесах та питаннях превенції міжнародних конфліктів. Зокрема, вперше за шість років главою Місії ООН із підтримки Лівії стала жінка Стефані Уільямс. Представники Council on Foreign Relations вважають, що жінки-миротворці мають значний потенціал для ефективного реагування на міжнародні загрози, що пояснюється специфікою їх підходу до миротворчого процесу з позицій співробітництва, незважаючи на ментальні відмінності представників різних держав та регіонів світу. Подібна стратегія максимально неупереджено враховує інтереси учасників конфліктів, які належать до різних демографічних груп, що формуються за релігійною, етнічною, культурною ознакою. Результатом застосування такої переговорної тактики є перспектива досягнення тривалої стабільності, зниження ймовірності порушення домовленостей та ризику провальних дій з боку держави. Одним із прикладів успішного досвіду використання стратегії співробітництва є залучення ООН 15% жінок до процесу мирних переговорів у Сирії в 2017 р. До компетенції жінок-переговорників були віднесені питання надання гуманітарної допомоги та звільнення полонених [3]. Жінки часто долучаються до переговорів щодо досягнення режиму припинення вогню, працюють в шпиталях, за запитами міжнародних організацій документують порушення прав людини, приймають участь у розподілі гуманітарної допомоги. Так, Міріам Коронель-Феррер очолювала групу переговорників уряду Філіппін та стала першою жінкою-головним переговорником, що підписала мирну угоду із групою повстанців. Правозахисні організації контролювали офіційні переговори, а жіночі групи здійснювали загальнонаціональні консультації з релігійними, етнічними, молодіжними та іншими групами, що послабило недовіру суспільства до мирного процесу.

Реалізація Резолюції 1325 щодо участі та запобігання конфліктам здійснюється не тільки в межах ООН, але і іншими міжнародними організаціями які запроваджують різноманітні гендерні новації передусім на інституційному рівні. Наприклад, призначення радників із гендерних питань у збройних силах та відповідальних за захист жінок у миротворчих операціях. Призначення Спеціального представника генерального секретаря ООН із сексуального насилля в умовах збройних конфліктів, а також Спеціального представника генерального секретаря НАТО з питань щодо жінок, миру та безпеки в 2012 р. засвідчує увагу щодо проблем жінок та міжнародних конфліктів. У 2015 р. Рада Безпеки ООН схвалила зусилля спрямовані на збільшення участі жінок у воєнних та поліцейських контингентах у складі миротворчих місій ООН. В цілому зусилля міжнародної спільноти спрямовані на забезпечення паритетного залучення жінок до мирного процесу, з метою відкриття додаткових можливостей щодо забезпечення стійкого миру та створення стабільного суспільства по закінченні конфлікту.

1. Resolution 1325 (2000). Adopted by the Security Council at its 4213th meeting, no 31 October 2000. URL: [https://undocs.org/en/S/RES/1325\(2000\)](https://undocs.org/en/S/RES/1325(2000)) (дата звернення – 28.05.2021 р.).

2. Why It Matters. URL: <https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes/why-it-matters> (дата звернення – 28.05.2021 р.).

3. Women's Participation in Peace Processes. URL: https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes/?utm_source=fb&utm_medium=social_owned (дата звернення – 28.05.2021 р.).

Олена Орлова
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД (на прикладі рішень Європейського Суду з прав людини)

Положення щодо забезпечення гендерної рівності містяться як у законодавстві України (законах України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» [1], «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [2], Кодексі законів про працю України [3], Сімейному [4], Цивільному [5] та Кримінальному кодексах України [6]